

מסורת הש"ס

(א) [ב"מ 74. קדושין יט: וט"ז,] (ב) [מוספתא פ"ב,] (ג) [ב"א למה ל, ד] (ד) [נעיל ג:ט,] (ה) [קדושין יט:1,] ז"ל דכי אמר א"מ, ט] שייך לע"ב,

נוסחת הריב"ן

[א] עליה שום מירות: [ב] לישנא דאמרת: [ג] וקא מנערין לי אמתא לזר: [ד] וקבל עלוי שאר דקדוקין מירות או ע"מ שאטמא למתים וקבל עלוי כו': [ה] מר: [ו] וטעמא מחי מפרש: [ז] דיועב: [ח] דמלאשונה: [ט] דקיון: [י] למתים: [כ] כמתנה: [ל] ותמחיש ככולן: [מ] ע"מ שאין לך עלי שאר כמות ועונה: [נ] כי הא חשיב: [ס] חזקין:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכו תמא' אי לאו דנתבארין לקבל עליו מירות אלא להיות גידור ממנו וכו' דלא אמר הכי דסבר אי אמנא: (ב) ד"ה אכל וכו' והיינו רבנן דפ"ק סוף דף ג דאמרי אפי' לא בדר אלא: (ג) ד"ה חלוק וכו' דבראשונה נמי: (ד) ד"ה רבנן דאין תמא' וכו' מנקטת נמי קא חשיב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דהוי מתנה ב' וא"ת ותיפוק ליה. לא ידעמי מחי חולמא דהוי מחי ואדכרה טעמא דא"ל לקיים ע"י שליח א"ל כדילא דהא יט פלוגמא כזה צביעות מש"ה נקט יומר משום מתנה נה על טכחב צמורה דהו דלכ"ע וז"ע: בא"ד וי"ל אחרי שאחרים כ"וילום. ק"ל דעיינן אין יומרן היאם דמרים ר"פ ואלו נמרים קונם רחילת' עולם אס ארנן הא נמרים א"א לקיים ע"י שליח ו"ע:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] תוס' ד"ה אף כו' קאי צמרי צבי חיבות צמרי צבי מתקין וי"צ אמרווייהו ככ"ל א"מ: [ב] ד"ה דהוי וכו' שנים משמע מירות מעילא ומקדש ככ"ל א"מ: [ג] ד"ה לרבנן וכו' ואפילו למ"ד לא הותרו כולן משום דהוי גדר וטבועה מ' נדר וואות י' מן וטבועה מתקן: [ד] בא"ד הוי מירות על אחד חיבות על אחד מתקן וי"צ עלי' בחדש ככ"ל: [ה] בא"ד מ"מ הכא כיון דאין מירות בלם לא יפרוש ככ"ל:

בתנ"י **אמרו חכמים**. כיון דשיכורה היא ואינה זקוקה לשמיה נראין הדברים שלא נתכוונה זו לקבל עליה אִזְזָה לשם מירות אלא לומר יאסר עלי כוס זה כקרבן ואינה אסורה אלא בכוס יין זה בלבד: **גמ'** **וכ"ס**. אי לאו (ב) דנתכוונה לקבל עליה מירות אלא להיות נידורה ממנו לימא הכי דהאי לישנא ב' הרי הוא עלי קרבן אמנא הכי סבירא להו שלא אסרמי עלי אלא כוס זה בלבד ומיייתו לי כוס אחרינא ואמרי לי אשמי וקא מנערין לי ג' דשתויי אלא ולא מנינא למשתי לי א אימאלהו דהאי לישנא דפסיקנא להו מילתא דהואי אסירא נמי בכסא אחרינא ותו לא מיייתן לי. ומעשה נמי בנאשה כו': **בתנ"י** **הריני נזיר על מנה שאהא שופא יין**. ד' וקיבל עליו את השאר: **הרי זה נזיר ואסור ככולן**. שכל דקדוקי מירות עליו: **אבל אם אמר יודע אני שיש נזיר**. צעולם ואני יודע שזיר אסור ביין ואמר הריני נזיר הרי זה אסור ככולן. והיינו רבנן (ג) דלמרי אפילו לא ה' נדר אלא מחד מייניהו הוי נזיר ככולס: **ורבי שמעון מחיר**. דהואיל שלא קיבל עליו אלא חצי הנמירות שלא היה יודע שהנזיר אסור ביין הרי זה מותר ככולן ור' שמעון לטעמיה דלמרי(ד) אינו אסור עד שזיר מכולן: **ואם אמר יודע אני שזויר אסור ביין אכל סבור הייסי**. כשהזרתי מן היין שיהו חכמים ממיתין לי מפני שאני יכול לחיות בלא יין: או יודע אני שהנזיר אסור לקבור מתים וכשקבלתי עלי מירות סבור הייתי שיהו חכמים מתירין לי מפני שאומנותי לקבור מתים הרי זה מותר דאיגלאי מילתא למפרע דמעיקרא לא קיבל עילייה מירות מיין ומטומאת מתים ולא קיבל עליו אלא חצי מירות: **ור"ש אוסר**. וטעמא ו' מפרש בגמ': **גמ'** **וילפולגו נמי ר"ש ברישא**. כי היכי דפליג ר"ש ו' **איודע** אני שיש מירות דלא חייל עליה מירות משום דלא קיבל כל דקדוקי חצי מירות: **ור"ש אף בראשונה**. (א) ד' דראשונה נמי קאמר ר"ש ט' כיון דלמר על מנת שאהא שותה ביין ומיטעמא ו' למת לא נדר אלא בתגלחת לבד ור"ש לטעמיה דלמר אינו נזיר עד שזיר מכולן: **רבינא אמר**

ברישא ודאי לא פליג ר"ש. דאילו התם כיון דלמר הריני נזיר קיבל עליו כל תורת נזיר והאי דלמר ע"מ הוי ליה כ' מתנה על מה שכתוב צמורה (ו) ואין בתנאו כלום והוה ליה נזיר גמור דהוי ליה כמי שאמר על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה שאין בתנאו כלום ל'ויתחייב לה ככולן(י): **ורבי"ל אמר לך**. ברישא נמי פליג ר"ש דהאי ע"מ כחון דמי כיון דקבל עליו מירות במקפת לא הוי מתנה על מה שכתוב צמורה דאילו לגבי מאן דלמר ע"מ שאין לך עלי מ'לא שאר ולא כסות ולא עונה לא קיבל עליו כלום אכל הכא קבל עליו במקפת ומשום הכי הוי תנאו קיים ואינו נזיר לפי שאין דצריו הראשונים כלום משום דלדרי שמעון לא הוי נזיר עד שזיר ככולן: **תניא כווסיה דרבינא**. דאפילו במקפת (ס) ו'קא חשיב ליה מתנה: **ור"ש אוסר והאמרה רישא ר"ש מחיר**. דחצי מירות קיבל עליו ואין ס'נודרין לחאצין: רישא

ליה דצורו דאין קדושין לחאצין וכי אמר הרי את מקודשת [מקודשת] וכי אמר חון משאר לאו מידי קאמר ולכן חייב ככולן אצל גצי נזיר ילפינן לעיל (דף ג:) מקראי דלרץ שזיר מכולן דאס נדר מאחד מהם לא הוי נזיר: **תנ"יא** **בוותיה דרבינא**. ו' דהא אמר על מנת שחבינן ליה תנאי ולא כאומר חון: " **ס"פא** **דנדר מבזחיו ואיתשיא' מחדא**. והיינו דקתני אכל סבור הייתי שחכמים ממיתין לי ויתירו ל'י היין או לטמאות למתים שאינו יכול לחיות בלא יין או שלא יטפל בשכר למתים שזהו פרנסת ציתו: **ל'רבנן** **ביון דנשתרי ליה חדא משום הכי** מישתריא' ליה לכולהו דכאסורו כן היתירו כשם שנאסר בתחילת הנמירות בחד מענייני מירות כן ניתר צסוף הנזיר: **בחד וכמו דפליגי' התם פ"ג דנדרים** (דף סה:) גצי מנא אוכלים תאנים ואמר קונם הפירות עליכם ונמנא אצוי אחד מהן והמיר נדרו ופליגי אי הותרו כולן או לא ה"נ סברי רבנן ואפילו למ"ד לא הותרו כולן משום דהוי ג' נדר' ושצועה אכל הכא כיון דמחילה הוי מירות ד' על אחד ה"נ סוף מירות ור"ש ס"ל אפי' למ"ד הותרו כולן מ"מ הכא כיון דאין מירות ה' בזה לו עד שיפרש מכולן כמו כן כרץ שאלה לכולן ונהי דנשאל האחד לא הותר השני:

הריני נזיר פרק שני נזיר

יא. הריני נזיר ממנו. פי' נזיר מן הכוס הרי זה נזיר פי' כל דין מירות

עליו: **מעשה באשה אחת ואמרו חכמים לא נתכוונה** **זו אלא לומר הרי עלי כוס זה בקרבן**. ולא נאסרה אלא בצאתו כוס בלבד ובגמ' פריך מעשה לסמור: **ואם** **שבור הוא הוה באומר עלי בקרבן**. פי' שדרך בני אדם להפציר בשכור שיטעה ועמה אינו רואה לשמות ואומר נזיר הוא לסלקם מעליו שאם לא יאמר נזיר הוא ירא שייצילו לו כוס אחר לכך

אומר נזיר לסלקם לגמרי מעליו אצל כשאני שכור אין דרך להפצירו ולכן אומר דנזיר מכולהו ומעשה נמי בנאשה אחת וכו': **על מנת שאשתה ביין בו' ה"ו נזיר ואסור בבבלי**. איכא למ"ד בגמ' משום דהוי מתנה על מה שכתוב צמורה (דכי אמר) הריני נזיר הוי נזיר לכל מיילי וכי מטיל זה תנאי אין בתנאי כלום ואפי' ר"ש מודה ברישא כההוא לישנא דתניא כוותיה: **אבא איני יודע שזויר אסור ביין**. כלומר שאר הלכות קבלתי עלי לבד מאסור יין שלא קבלתי לפי שלא ידעתי שזויר אסור ביין לרבנן הוי נזיר לטעמיהו דלעיל דאפי' לא נדר אלא מחד הוי נזיר ור"ש מתיר ואייל לטעמיה דלמר (לעיל דף ג:) עד שזיר מכולן: **י"רדע אני שהשוזר אסור ביין אבל אני סבור הייתי שהחכמים מתירין מפני שאני יבול ל'חיות אלא ביין או מפני שאני קובר את המתים**. כלומר שאני נרץ לטמאות צהם וליתפלל כהן בשכר מחמת דוחקי ולכן לא היה צדעתי לקבל אסור יין או טומאת מתים (ה"ו מותר) וכן הוא אומר שלא קבל עליו אסור יין או טומאת מתים י"ז מותר ור"ש אוסר ובגמ' פריך דאיכא הוה ליה למיתני: **אף בראשונה**. והא דקתני ר"ש [מתיר] קאי א' צמרי' [צבין]. **ד'הוי מתנה על מה שכתוב בתורה**. דכשאמר הריני נזיר חייל עליו מירות לכל מיילי וכי אמר ע"מ מטיל המתני על מה שכתוב צמורה ובטל המתני וא"ת " ומיפוק ליה דמירות אי אפשר לקיים ע"י שליח דלמר צהמדיר (כמוצות עד). דצעיתן תנאי דומיא דצני גד ובני ראובן שמתקיים המעשה ע"י יהושע שהיה שליח משה והתם מהני תנאה לבטל המעשה ולא צעלמא וי"ל

✳ אחרי שאחרים יכולים להציא קרבנות תחתיו נחשב כאילו כל המעשה יכול לעשות ע"י שליח וא"ת הריני נזיר לגלח צצית חונוי יגלח צצית המקדש גילח צצית חונוי ילא ואמאי הא הוי מתנה על מה שכתוב צמורה והל"ל צחונו לא ילא וי"ל דמשמעות לשונו הרי הוא שנים משמע ב' מקדש ואו גילח צחונו לא ילא ומשמע נמי שאינו מכויין כי אס לנעזרי ואו גילח צחונו ילא ובמקדש הוי חולין צעורה ומירות' מתלל תליא וקאי אי מגלח במקדש גליא מלמא דלנמירות מעלייתא איכוין ועל מנת דלמר לא כלום הוא ואס גילח צחונו גליא מילתא דלנעזרי מכיון: **ד'א"י ע"מ בחוץ דמי**. כאילו אמר הריני נזיר מכל מלמא חוץ מן היין דלא הוי נזיר לר"ש דצעיתן עד שידור מכולן וא"ת והא מקדש את האשה ע"מ שאין לה עליו שאר כסות ועונה הויא מקודשת והתנאי בטל (קדושין דף יט:י) ולא אמר כחון דמי וי"ל דגצי קדושין שאני דאפילו אמר צפירוש חון משאר לא מהניא וכי אמר חון משאר לאו מידי קאמר ולכן חייב ככולן אצל גצי נזיר

יבפינן לעיל (דף ג:) מקראי דלרץ שזיר מכולן דאס נדר מאחד מהם לא הוי נזיר: **תנ"יא** **בוותיה דרבינא**. ו' דהא אמר על מנת שחבינן ליה תנאי ולא כאומר חון: **ס"פא** **דנדר מבזחיו ואיתשיא' מחדא**. והיינו דקתני אכל סבור הייתי שחכמים ממיתין לי ויתירו ל'י היין או לטמאות למתים שאינו יכול לחיות בלא יין או שלא יטפל בשכר למתים שזהו פרנסת ציתו: **ל'רבנן** **ביון דנשתרי ליה חדא משום הכי** מישתריא' ליה לכולהו דכאסורו כן היתירו כשם שנאסר בתחילת הנמירות בחד מענייני מירות כן ניתר צסוף הנזיר: **בחד וכמו דפליגי' התם פ"ג דנדרים** (דף סה:) גצי מנא אוכלים תאנים ואמר קונם הפירות עליכם ונמנא אצוי אחד מהן והמיר נדרו ופליגי אי הותרו כולן או לא ה"נ סברי רבנן ואפילו למ"ד לא הותרו כולן משום דהוי ג' נדר' ושצועה אכל הכא כיון דמחילה הוי מירות ד' על אחד ה"נ סוף מירות ור"ש ס"ל אפי' למ"ד הותרו כולן מ"מ הכא כיון דאין מירות ה' בזה לו עד שיפרש מכולן כמו כן כרץ שאלה לכולן ונהי דנשאל האחד לא הותר השני: ולרבי

דהוא תמה עמ"ש צמורה ותיפוק ליה דה"ל מעשה קודם לתנאי. אי"ש [אינו מוכרח ועיין הטוב צמ"מ בפ"ו מהל' אסות ה"ד:]

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"א מהלכות מירות הלכה יא סמג לאון רמג:
ה ב מיי' שס הלכה יב:
ו ג מיי' שס הלכה יג:
ז ד מיי' שס הלכה יד:
ח ה מיי' שס הלכה טו:
ט ו מיי' שס הלכה יז:

הגהות התוספות

1. ז"ל אמר. 2. ז"ל על מנת לגלח. 3. ז"ל ומירותו. 4. ז"ל והמירו לו. ועי' צ"ח. 5. מיתות משום הכי נמחק. 6. ז"ל המירות. 7. כס"א וכו' דפליגי. 8. דע שהתם האו"מ שהצא הר"צ רששבורג ו"ל בזהו ג' לא שישאל אלא לדפוסקים שנים דגבין מירות וטבועה אכל להניקסא כפסרים שלענינו אין לה מקום כלל.

פי' הרא"ש

מוזג לו את הכוס ואמר הריני נזיר ממנו ה"ו נזיר ואפי' לר"ש דאמר עד שזיר מכולן הכא מודה כיון דלא הוכרי בהדיא יין דלא גרע מירות נמירות: וכו' לימא הכי סבר מיתתי [לן] אחרנא ומצער לי שכן דרך להפציר בשיכור להוסיף על שכרותו. אבל אין דרך להפציר כ"כ באדם שאינו שכור הלכך אמר דעתו לנזיר [והו"ל] לומר הרי עלי קרבן: ה"ו נזיר ואסור ככולן. רבנן לטעמיהו דאמרו לעיל אפילו לא נדר אלא מן החרצנים נזיר מכולן: אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין ואינו מקבל עלי ליאסור ביין. וז"ל דלא זו אף זו קתני דרישא שהווא יודע שזויר אסור ביין ודאי אמרנן דאין נזיר לתצנאין ואסור ככולן אבל כסיפא הוי כמו נדר בטעות דאילו היה יודע שהנזיר אסור ביין לא היה מקבל נמירות: אבל סבור הייתי שחכמים מתירים וכו'. ס"ד דה"ק סבור הייתי שחכמים מתירים לי אם אף הייתי מקבלו ולכן אינו מקבלו עליה ולהכי פריך בגמ' והא אמרתי רישא [אסור ור"ש מותר] משום דהוי מתנה על מה שכתוב בתורה כיון שאמר בלשון על מנת דמידי כשאמר הריני נזיר חל עליו כל דין נזיר וכי קאמר תו על מנת ומטיל תנאי בניירותו לא מהני (א) דמתנה על מה שכתוב בתורה הוא [האין] ע"מ כחון דמי וכי היכי דבחון לא הוי נזיר בע"מ נמי לא הוי נזיר: תניא כותיה דרבינא וכו' מפני שמתנה על מ"ש בתורה והיינו כר"ש דאי לרבנן אפילו אמר חון מן יין הוי נזיר: והא אמרתי רישא אסור ור"ש מתיר ס"ד שבשעת נידורותו לא קיבל עליו יין.

(א) מנזוג מן הגז הניא ח"ל משמע שהלשון בזה בנקדוק וכן ה"י מאמרו הריני נזיר ע"מ וכו' וז"ע דלפי מה שכתב הרא"ש ו"ל צ"ק דנדרים והביאו מן ו"ל צויד סימן ר"ד דגם צמרים וטבועות נוהג משפט הנאמס א"כ אמאי נקט למלוא משום